

Spis treści

Wprowadzenie (Stanisław Kawula)

Pedagogika społeczna jako subdyscyplina naukowa i kręgi jej działalności	13
Po co studiować pedagogikę społeczną?	18

Część pierwsza

PODSTAWOWE KATEGORIE I KIERUNKI PRZEOBRAŻEŃ

Rozdział 1

Pedagogika społeczna i jej miejsce wśród nauk pedagogicznych (Stanisław Kawula)

1.1. Etapy rozwoju pedagogiki społecznej	25
1.2. Dylematy pedagogiki społecznej na przełomie XXI wieku	27
1.3. Swoista metodologia pedagogiki społecznej	32
1.4. Środowisko życia a środowisko wychowawcze człowieka	34
1.5. Spór o pedagogikę społeczną	38
1.6. Uwagi na czas reformy edukacji	45

Rozdział 2

Ewolucja zadań polskiej pedagogiki społecznej (Wiesław Ciczkowski)

2.1. Zasadnicze pytania	49
2.2. Okresy rozwoju polskiej pedagogiki społecznej	49
2.3. Zadania pedagogiki społecznej w I i II okresie jej rozwoju	55
2.4. Pedagogika społeczna w dekadzie lat 80. – III okres	57
2.5. Nowe wyzwania stawiane pedagogice społecznej w latach 90. i na przełomie wieków – okres IV	58
2.6. Zakończenie	59

Rozdział 3

Pedagogika społeczna humanistycznie zorientowana (Mikołaj Winiarski)

3.1. Humanistyczne korzenie pedagogiki społecznej, jej współczesne słabości i ich przezwyciężanie.....	63
3.2. Nowe ramy przedmiotu pedagogiki społecznej.....	67
3.3. W centrum zainteresowania sytuacje życiowe człowieka.....	75
3.4. Od opieki do wsparcia społecznego.....	81

Rozdział 4

Współczesny sens pedagogiki społecznej (Stanisław Kawula)

4.1. Założenie metodologiczne i praktyczne pedagogiki społecznej.....	89
4.2. Pedagogika społeczna wobec aktualnych potrzeb społecznych i edukacyjnych.....	92
4.3. Praca socjalna w pedagogice społecznej.....	94
4.4. Pedagogika społeczna wobec wyzwań końca XX wieku.....	98
4.5. Pedagogika społeczna jako przedmiot studiów.....	103

Rozdział 5

Czynniki i sieć wsparcia społecznego w życiu człowieka (Stanisław Kawula)

5.1. Biologiczne i środowiskowe koncepcje rozwoju.....	115
5.2. Daleka i bliska perspektywa socjalizacji dziecka.....	118
5.3. „Spirala życzliwości” jako cel społecznego wsparcia.....	124

Rozdział 6

Edukacja środowiskowa – istota, wymiary, aktualne problemy (Mikołaj Winiarski)

6.1. Różne spojrzenia na istotę środowiska wychowawczego.....	135
6.2. Środowisko lokalne — pojęcia, struktura, znaczenie wychowawcze.....	139
6.3. Modele kreacji środowiskowej.....	146
6.4. Wielowymiarowość edukacji środowiskowej.....	153
6.5. Podstawowe cechy edukacji środowiskowej.....	156

Rozdział 7

Siły społeczne jako kluczowa kategoria pedagogiki społecznej (Andrzej Olubiński)

7.1. Siły społeczne — geneza i problemy definicyjne.....	163
7.2. Siły społeczne — problemy ontologiczne.....	165

7.3. Siły społeczne a pedagogiczny sens środowiska wychowawczego.....	167
7.4. Uwagi końcowe	169

Rozdział 8

Zasady aktywizacji sił społecznych w pracy socjalno-wychowawczej (*Andrzej Olubiński*)

8.1. Siły społeczne w ujęciu H. Radlińskiej — aktualność ujęcia.....	173
8.2. Elementarne zasady aktywizacji wychowawczej środowiska z udziałem jego sił	175
8.3. Główne założenia wzmacniania sił w pracy socjalnej.....	176
8.4. Zarys autorskiej koncepcji wychowawczej aktywizacji sił społecznych środowiska	185

Część druga

CZOŁOWI PRZEDSTAWICIELE

Rozdział 9

Badania pedagogiczne zespołu Heleny Radlińskiej (1879-1954) (*Stanisław Kawula*)

9.1. Wprowadzenie	193
9.2. Ogólne założenia badań społeczno-pedagogicznych.....	195
9.3. Etapy zespołowych badań pedagogicznych.....	197
9.4. Przykłady zespołowych badań jednorodnych i kompleksowych.....	202
9.5. Organizacja zespołowych badań pedagogicznych w środowisku.....	204
9.6. Zakończenie	206
9.7. Dodatek	207

Rozdział 10

Pedagogika społeczna w ujęciu Aleksandra Kamińskiego (1903-1978) (*Stanisław Kawula*)

10.1. Wychowanie człowieka w środowisku życia.....	211
10.2. Pedagogiczna teoria środowiska społecznego, kulturowego i przyrodniczego	213
10.3. Metody pracy wychowawczej i socjalnej	216
10.4. Praca socjalna i opiekuńcza	218
10.5. Uwagi końcowe	221
10.6. Kalendarium życia i działalności Aleksandra Kamińskiego	222

Rozdział 11

Ryszard Wroczyński (1909-1987) i jego koncepcja pedagogiki społecznej (Wiesław Theiss)

11.1. Drogi życia i pracy Ryszarda Wroczyńskiego	227
11.2. Między historią a pedagogiką	230
11.3. Pedagogika społeczna	232
11.4. Aktualność koncepcji	237

Rozdział 12

Stanisława Kowalskiego (1904-1991) koncepcja doskonalenia systemu wychowawczego w środowisku (Władysław Dykcik)

12.1. Sylwetka uczonego	241
12.2. Badania nad uwarunkowaniami procesu wychowania i socjalizacji dziecka	242
12.3. Pedagogiczne badania nad funkcjonowaniem i doskonaleniem systemu wychowawczego w typowych środowiskach	244
12.4. Zastosowanie podejścia systemowego w teorii i praktyce	247
12.5. Aktualność koncepcji, osiągnięcia i kontynuacja rozwoju poznańskiej pedagogiki społecznej	250

Rozdział 13

Koncepcja szkoły środowiskowej Stanisława T. Szackiego (1878-1934) (Stanisław Kawula)

13.1. Wprowadzenie	257
13.2. Życie i działalność społeczno-pedagogiczna Stanisława T. Szackiego	258
13.3. Społeczna rola szkoły w środowisku	260
13.4. Potrzeby środowiska a praca szkoły	263
13.5. Wpływ szkoły na przeobrażanie środowiska	265
13.6. Rola nauczyciela w szkole środowiskowej	268
13.7. Uwagi końcowe	269

Rozdział 14

Rodzina w badaniach pedagogicznych Zygmunta Mysłakowskiego (1890-1971) (Stanisław Kawula)

14.1. Wprowadzenie	271
14.2. Jego poprzednicy w badaniach polskich i za granicą	271
14.3. Analiza krytyczna koncepcji badawczej Zygmunta Mysłakowskiego	274
14.4. Kontynuatorzy koncepcji badawczej Zygmunta Mysłakowskiego	277

14.5. Wartości metodologiczne koncepcji badawczej Z. Mysłakowskiego	279
---	-----

Rozdział 15

System wychowania opiekuńczego Józefa Czesława Babickiego

(1880-1952)

(Stanisław Kawula)

15.1. Wprowadzenie	285
15.2. Dziecko w systemie opiekuńczo-wychowawczym	286
15.3. Organizacja pracy opiekuńczo-wychowawczej w zakładach opieki całkowitej	287
15.4. Proces wychowania dzieci i młodzieży w ujęciu Babickiego	290
15.5. Aktualność koncepcji Józefa Babickiego	291
15.6. Zakończenie	293

Rozdział 16

Koncepcja pracy opiekuńczo-wychowawczej w ujęciu Kazimierza Jeżewskiego (1877-1948)

(Jan Lachowicz)

16.1. Wprowadzenie	295
16.2. Powstanie i rozwój koncepcji wiosek dziecięcych	296
16.3. Praca opiekuńczo-wychowawcza	299
16.4. Ostatni etap działalności Kazimierza Jeżewskiego	301
16.5. Zakończenie	302

Rozdział 17

Wkład Kazimierza Lisieckiego (1902-1976) do pedagogiki społecznej i opiekuńczej

(Stanisław Kawula)

17.1. Uwagi wstępne	305
17.2. Ogniska wychowawcze w koncepcji Kazimierza Lisieckiego	306
17.3. Elementy systemu opieki socjalnej i pedagogicznej	308
17.4. Rodzina i jej funkcja opiekuńcza	309
17.5. Założenia i funkcjonowanie ognisk wychowawczych	310
17.6. Próba podsumowania koncepcji	312
17.7. Dodatek	314